

דף נו.

עין משפט ג.

יו"ד סימן ל סעיף ב

ב. נפחת עצם הגולגולת וחסר ממנה כסלע **ב** טריפה **ל**. ואם ניקבה נקבים **מ** שיש חיסרון שבין כולם יש כסלע שהוא שלישי טפח **נ** טריפה **ס**.

הגה: אבל פחות מסלע יש להכשיר אפי' בזה"ז שלא חיישינן בבהמה לנקיבת קרום המוח.

ג. בעוף המים **ע** כגון אווז אפי' לא ניקב העצם אלא כל שהוא טריפה. ועוף היבשה שנשכתו חולדה בשיניה בראשו או שקיבל מכה בעץ או באבן, מניח אצבעו בצד הנקב ונועץ אצבעו שם. או מכניס ידו לתוך פיה ודוחק שם אם לא ביצבץ המוח ולא יצא מהנקב בידוע שלא ניקב קרום המוח וכשרה.

כ. מימרא דרב נחמן בדף נ"ד וכפירוש רש"י ורמב"ם ורשב"א והר"ן והרמב"ן. ואם השיעור כסלע מצומצם דינו כיתר מסלע וטריפה. ש"ך ס"ק ג'. וה"ה בנסתפקו אם יש בו שיעור כסלע כה"ח אות ט"ו. והשיעור כסלע היינו בבהמה גדולה ובעוף לפי קוטנו. שם אות ח"י.

ל. ואפי' הקרום העליון קיים, שם בכ"ה אות ט"ז, ולא מהני שהיית י"ב חודש בטריפות דנפחתה. שם אות י"ז.

מ. והש"ך בס"ק ד' כתב להחמיר גם בנקבים שאין בהם חיסרון והדגול מרבבה כתב דיש להחמיר כדבריו.

נ. והטפח הוא ד' אגודלים ושליש טפח הוא אגודל ושליש ואם ניקח חוט באורך ד' אגודלים ונעגל אותו נמצא בתוכו רוחב אגודל ושליש וזהו שיעור סלע ע"פ המשנה בעירובין פ"א משנה ה' וזהו לדברי השו"ע, אבל הש"ך בס"ק ה' כתב לפקפק בדברי השו"ע וכתב דהסלע אינו כ"א פחות משליש טפח והפר"ח כתב ליישב דברי השו"ע.

ס. אבל פחות מזה כשרה ומ"מ בעי בדיקה לראות אם ניקב הקרום ואם לא בדק הוי ספק טריפה. ואע"ג דאין אנו בקיאים בבדיקת קרום המוח היינו בניקב משהו של העוף אבל לא בשל בהמה, כה"ח אות כ"ד. ובעוף המים כגון אווז בנחסר כל שהוא טריפה משום דקרומו רך. כ"כ הב"י והט"ז בס"ק ב'. והיינו דוקא ניקב העצם אבל יורד משם דם בגלל שנקרע העור, והעצם של העוף קיים כשר. ט"ז ס"ק ג'. וה"ה רק נמצא נפחות בגולגולת והעצם שלם כשר ומ"מ צריך בדיקה אם העצם שלם, ובכף החיים אות מ"א הביא מעשה בראש כבש אחד שהקרן שלו היה מתנדנד והיה יוצא ממנו תולעים והעור והבשר שמסביב הקרן ג"כ התליעו וחתכו את הקרן ואת העור ואת הבשר וראו שעצם הגולגולת קיים ושלם ואין בו שום ריעותא והתירו אותו בשופי.

ע. מברייתא דף נ"ז משום דקרומו רך יותר מעוף היבשה.

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלחדר שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 05841504777 email: minchat.aaa@gmail.com

הגה: ואנו אין אנו בקיאין בבדיקת הטריפות ולכן יש להטריף אם ניקב עצם הגולגולת בכל שהוא בעוף אפי' של היבשה.

עין משפט ו. יו"ד סימן נב סעיף א

א. עוף שנפל לאור ונשתנו הלב וקורקבן וכבד שדרכם להיות אדומים ונעשו ככרתי, ובני המעיים נכמרו שדרכם להיות ירוקים האדימו הרי זו טריפה **פ** אפי' במשהו **צ** מהן ואפי' לא הגיע לחלל כיון שנשתנו מחמת מכת אש סופן לינקב.

ב. הכבד אין שינוי אוסר בו אלא אם נשתנה כנגד המעיים בראש הדק שלו כלפי פנים או הוריק כנגד המרה **ק** או כנגד מקום חיותו **ר**. אבל הריאה אין חוששין **ש** לה מפני שהצלעות מגינות עליה.

הגה: טחול שהוריק **ת** אפי' במשהו במקום העב טריפה שסופו לינקב.

עין משפט ז. יו"ד סימן נח סעיף ב

ג. העוף שדרסו אדם ברגליו או זרקו לכותל או רצצה אותו הבהמה או נחבט על דבר קשה חוששין לו.

פ. ממשנה חולין דף נ"ו. וחומרמרו היינו לשון חמימות. ט"ז ס"ק א' ממרדכי, או נהפכה מראיתן מלשון חמרמרו מעי.

וה"ה אם העוף נפל למים רותחים הו"ל כנפל לאור. כף החיים אות ב'. וכל זמן שהיד סולדת בו אפי' העבירו אותו מעל האש ג"כ מקרי מים רותחים, כמ"ש בשו"ע סי' ק"ה סעיף ב' ובאו"ח סי' ש"ח סעיף ט', וסיים הכף החיים באות ג' דמסתבר גם סולדת בו היד ובכלי שני.

צ. ואם האברים שדרכן להיות אדומים הוסיפו באדמומיות והמעיים הוסיפו בירקות כשרה. ב"י בשם הר"ן. ש"ך ס"ק א'.

ק. והוי כאילו ניקבה המרה. כ"כ הרשב"א ב"י, וש"ך ס"ק ה'.

ר. שאם ינטל מקום הירוק לא ישאר כזית במקום חיותו. ש"ך ס"ק ו' מב"י.

ש. ואפי' נשתנה מראיתה תולין בדבר אחר, ויש אוסרין בנשתנה מראיתה, ויש להחמיר אם לא בהפ"מ. ש"ך ס"ק ז'.

ת. בבהמה אבל בעוף אין נקב פוסל בטחול העוף. ש"ך ס"ק ט'.

הגה: ה"ה אם נפל אבן א' או דבר קשה על גוף הבהמה ב' בדבר שיש לחוש לה.

עין משפט ז.ט. יו"ד סימן ל סעיף ב
עיין לעיל עין משפט ג

דף נו :

עין משפט א.ב.ג. יו"ד סימן נב סעיף א
עיין לעיל דף נו. עין משפט ו.

עין משפט ד. יו"ד סימן נב סעיף ב

ג. שינוי באברים פוסל דוקא כשעמדו בשינוייהם אחר ששלקן א' אבל אם שלק אותם וחזרו למראיהן הטבעי כשר.

עין משפט ה. יו"ד סימן נב סעיף ג

ג. לא נשתנו ממראיהן אבל אחרי ששלקן נשתנו מראיהן טריפה ד' כיון שנפלה לאור.

עין משפט ו. יו"ד סימן נח סעיף ב
עיין לעיל דף נו. עין משפט ז

- א. אפי' לא מגובה עשרה אלא כל אבן לפי גודלו. כף החיים אות ט'.
ב. פי' דבהמה ג"כ אם ראויה להתרסק באותה רציצה ודריסה דינה כנפולה וצריכה שהייה מעת לעת ובדיקה. שם אות י"א.
ג. מימרא דרב שמואל א"ר חייא בחולין דף נ"ו. וכדעת הרא"ש שם. וכ"כ הרמב"ם בפ"ז מהלכות שחיטה הלכה ב', ושם אחר ששלקם מעט וממסין בהם. ש"ך ס"ק י'.
והוא מתחילת השליקה חזרו למראיהן ואחר שהמשיך לבשלן עוד חזרו ונשתנו למראה רע יש להטריף. כף החיים אות ל"ה.
ד. ומותר לאוכלן צלויין ולא חיישינן דאם היה מבשלן היו משתנים מראיהן. ט"ז ס"ק ז'
מב"י מהגמ', וש"ך ס"ק י"א. וכאן אפי' בשלן הרבה ונשתנו מטריפין כיון שיודעים שנפלה לאור. כף החיים אות מ"ד.

י"ד סימן נח פעיף ג

ג. ד. נפלה שאסורה אם לא עמדה אסור לשחוט אותה עד שתשהה מעת לעת, ואם שחטה בתוך זמן הזה אפי' בדקה ומצאו אותה שלמה מכל איבריה טריפה. ואם שהתה מעת לעת ואח"כ שחטה צריך לבדקה ^ה כנגד כל החלל כולו מקדקדה עד הירך אם ימצא טרפיות או נתרסק אבר מאבריה הפנמיים ונפסד צורתו הרי זו טריפה ^ו, אפי' נתרסק טחול או כליות שאם ניטלו כשרה הרי זו טריפה ^ז, חוץ מבית הרחם שאם נתרסק מותרת. והסימנים שהם הקנה והוושט אינם צריכים בדיקה שאין הנפילה ממעכת אותם.

הגה: הוכתה באבן אינה צריכה בדיקה אלא נגד המקום שהוכתה שם ולא בשאר האברים.

י"ד סימן לג פעיף יא עין משפט ז.

יא. יא. זפק של העוף שניקב בגגו נקב מפולש במשהו טריפה. וכשיאריך העוף צוארו כל מה שנמתח עם הוושט זהו גגו של זפק. ובשאר הזפק אם ניקב ^ח מותר.

ה. ואנו לא בקיאים בבדיקה זו ואין להתיר אלא בהלכה. כמ"ש בסעיף ו' בהרמ"א. ואם נתערבה נפולה זו באחרות יש להחמיר עד שכולם ילכו ד' אמות הילוך יפה. כף החיים אות ט"ו.
ו. ודוקא בידוע שנפלה אבל בלא ידוע שנפלה ונמצא מרוסק אבר תולין בחולי. ט"ז ס"ק ג'.
ואם הוכה העוף כנגד הריאה שלו צריך בדיקה בריאה וע"כ אנו שאין בקיאים יש להטריף. ש"ך ס"ק ד'.
וגם הילוך לא מהני כיון שאין הריעותא רק בריאה, אבל החכמת אדם דעתו להתיר ע"י הליכה. כף החיים אות י"ז.
אבל בהוכחה הבהמה כנגד הריאה כיון שהצלעות מגינות בהליכה יש להכשיר אף לדעת המחמירין בעוף. כף החיים אות י"ט.
הוכחה הבהמה על ראשה ורבעה במקומה ולא עמדה ושחטוה טריפה דצריכה בדיקה ואין אנו בקיאים. שם אות כ'.
ז. מגמ' חולין נ"ד מרב נחמן משמיה דרב וצ"ל דקים ליהו לחז"ל דאם נתרסק הטחול או הכליות ע"י המכה זה גרע דלא תוכל לחיות וסופה לבוא לידי טרפיות, לא כן בניטל.
ח. וה"ה נחסר קצת מהזפק שלא בגגו י"א דכשר, ויש מטרפין ויש להחמיר. כף החיים אות צ"ד.

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלחדר שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477 email: minchat.aaa@gmail.com

הגה: ניטל הזפק טריפה אפי' נשתייר כדי שיעבור האוכל ממנו אל הקורקבן. ניקב המעי ט' שבין הזפק לקורקבן טריפה.

עין משפט זז. יו"ד סימן נג סעיף ב

ב. בעוף נחתכו או נשברו אגפיו כשרה י' אפי' נשברו סמוך לחיבורו לגוף פ' ובלבד ששבר העצם החיצון מהגוף לא יהיה בו עוקץ דאם היה בו עוקץ תיבדק הריאה שמא ניקבה.

הגה: ויש אוסרין אם נשבר סמוך לגוף ואומרים שדינו כשמוט, והמנהג לשער אם יש רוחב אגודל ל' אפי' בצימצום מהגוף כשר מ' אם לא שנצרר הדם מעבר לצלעות פ' אבל אין חוששין לזה ומכשירין בסתם.

הגה: אין חילוק אם עוקץ בשבירה או לא פ' כיון שרחוק מן הגוף רוחב אצבע אבל אם אין רוחב אגודל בין מקום השבירה לגוף טריפה בכל ענין ולא מהני בדיקת הריאה דאין אנו בקיאים בבדיקתה בכל מקום שיש ריעותא והכי נהוג.

- ט.** ואם נמצא קוץ או מחט תחוב במעי זה יש להטריף. כף החיים אות צ"ט.
י. אבל נשמת בעוף טריפה. ב"י וש"ך ס"ק ה'.
כ. ואפי' נצרר הדם בצלעות. ב"י ופר"ח, ויש אוסרים בנצרר הדם. כף החיים אות י"ז.
ל. והכי נהוג ושיעור אגודל רוחב שבע שעורות בריוח. כ"כ הרמב"ם בפ"י מהלכות ס"ת. ופחות מאגודל מטריפין אבל אגודל עצמו מכשירין ומשערין מחוץ למה שתקוע בגוף כבוכנא שאינו מצטרף. ש"ך ס"ק ט'. ועוף קטן משערין בחצי עצם שלו.
נ. לא הספיק לבדוק ולשער אם יש שיעור אגודל או לא עד שאבד כשר מכח ספק ספיקא. כף החיים אות כ"ח.
ה"ה אם מצאו עוף בתוך הסעודה גף שבור ונקשר ולא ידעו אם היה בו עוקץ לפני כן או לא ואם קרוב או רחוק מהגוף כשיעור אגודל מעשה היה והכשירו מכח ס"ס. שם באות כ"ט.
 ואם נשבר הגף של העוף לפנינו תקנתו שישבור אותו לגמרי כך לא תינקב הריאה ואפי' יש בו עוקץ, ואין בכך צער בעלי חיים כיון דמתקן לאכילה, וכך העלה הש"ך וצידד להקל. כף החיים אות ל'.
 ולדעת מר"ן אפי' בנצרר הדם אם יש שיעור אגודל יש להקל ובני אשכנז נהגו דורות רבים להחמיר בנצרר הדם אפי' ברחוק. כף החיים אות ל"א.
ס. ובזבחי צדק כתב דראה גדולי הוראה נוהגים כהרמ"א דאם זה רחוק אין חוששין לראות ולבדוק בצלעות.

עין משפט ט. יו"ד סימן נט פעיף ב

ב. ג. העוף שניטלה נוצתו **ע** כשרה.

הגה: ויש אוסרין, וטוב להחמיר אם נפלו כולם **פ** אבל אם נפלו נוצותיו מרוב שומן אפי' כולם כשר **ז**.

עין משפט י.כ.ל. יו"ד סימן לג פעיף יא

עיין לעיל עין משפט ז

עין משפט מ.ג. יו"ד סימן מז פעיף ב

ב. ג. יצאו מעיים הדקין לחוץ וחזרו מאליהן כשרה **ק** אבל אם החזירן ונתהפכו **ר** אע"פ שלא ניקבו טריפה דאינה חיה. ה"ה אם לא יצאו כלל אבל נמצאו מהופכין טריפה **ש**.

הגה: נמצאו המעיים בין העור לבשר ונמצא תפור שם יש לחוש שיצאו ונתהפכו אבל אם לא נמצא שום תפירה בעור ולא ניכר שנקרע שם **ת** כשרה.

ע. היינו הדקה הסמוכה לבשר שאין לה קנים. כ"כ רש"י בחולין נ"ו ע"ב, והר"ן שם. והרמב"ם בפ"י המשניות על המשנה כתב נוצה היינו העור הדק שעל הזפק עם הנוצה שלו.

וא"כ עוף שניטלה הנוצה שלו עם העור שעל הזפק כשר ובתנאי שניטלה ע"י חולי. כף החיים אות י'.

פ. היינו שנפלה גם הנוצה שבגוף בלי הקנים אבל אם של הקנים בלבד נפלו אין להחמיר. כף החיים אות י"ב. וגם במקום שטוב להחמיר בהפ"מ ושעת הדחק יש להקל. שם באות י"ג.

צ. ויש מחמירין גם אם נפלו מכח השומן אבל לדינא יש להכשיר. שם באות י"ד.

ק. משמע דכל שידוע שלא נתהפכו כשרה. ש"ך ס"ק ח'.

ר. דנקטינן כהרשב"א להלכה.

ש. ולא נמצא שום ריעותא כגון שהלכה לפני השחיטה בטוב. ש"ך ס"ק י'. והטעם בלא נמצא ריעותא דכשרה כיון שהם בפנים מסתמא לא נתהפכו. כף החיים אות ל"ו.

תרנגולים המסורסים או איילים המסורסים מותר לקנות אותם מן הגוים ומותרים באכילה דאינו נוגע בבני מעיים המסרסם. כף החיים אות ל"ז.

ת. דמתוך שקרומן רך יש לחוש שמא אוכלים ומשקין שהולכים בהם דחקה וניקבם במשהו ואין להם בדיקה. ב"י בשם הר"ן. ט"ז ס"ק ד', וש"ך ס"ק י"א.